

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2008/09:35

Stenografiska
uppteckningar
2008/09:35

Onsdagen den 20 maj

---

1 § Jordbruk och fiske

Jordbruksminister Eskil Erlandsson

Återrapport från ministerrådsmöte

den 23 och 24 april 2009

Information och samråd inför ministerrådsmöte

den 28 och 29 maj 2009

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Klockan har slagit 13. Jag förklarar sammanträdet öppnat.

Vi ska i dag samråda om jordbruk, fiske, industri, inre marknad, forskning med mera.

Innan vi börjar med jordbruksministern ska jag anmäla skriftliga procedurer sedan sist.

Vi avslutade förra veckans samråd om A-punktlistan kl. 14.00 i fredags som sig bör. Då fanns det stöd för regeringens ståndpunkter men anmälades avvikande meningar från s i fråga om sanktioner mot arbetsgivare som anställer illegala immigranter och i fråga om ESFP från s och v i de delar som de motiverade vid sammanträdet.

Veckan A-punktlista går ut i dag. Det är röd dag i morgon och klämdag på fredag, men klämdagar är faktiskt arbetsdagar – åtminstone för EU-nämndens kansli – som ser fram mot era synpunkter senast kl. 14.00, precis som vanligt. Ni kan få dem med er i dag så att ni hinner läsa dem.

Vi går först in på jordbruks- och fiskepunkterna med jordbruksministern. Det finns en utsänd återrapport från mötet den 23 och 24 april, men jordbruksministern får gärna kommentera den om han vill.

Anf. 2 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Tack för den möjligheten! Jag är beredd att svara på frågor om det finns sådana från nämndens ledamöter.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för det och lägger återrapporten till handlingarna.

Då går vi vidare till information och samråd inför det kommande rådsmötet. Jag ska anmäla att miljö- och jordbruksutskottet i går informades om punkterna på den här agendan av statssekreterare Rolf Eriksson.

A-punktsbehandlingen ligger numera, som bekant, utanför sammanträdet. Det för oss närmast till punkt 3, Förenkling av den gemensamma jordbrukspolitiken och slutsatser om arbetet med detta.

Det här var senast uppe i nämnden den 17 april då vi informerades i frågan. Nu ska slutsatser antas, varför detta är en beslutspunkt även för oss. Underlag är utsänt. Jag lämnar ordet till jordbruksministern under punkt 3 på rådsagendan.

Anf. 3 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru ordförande! Kommissionen har lagt fram ett meddelande till Europaparlamentet och rådet med titeln *En förenklad jordbrukspolitik för Europa – ett framsteg för alla*.

Det tjeckiska ordförandeskapet vill att rådsslutsatser ska antas på grundval av detta meddelande. De föreslagna rådsslutsatserna behandlar de komponenter som ingår i kommissionens rapport men ger även en tydligare inriktning till det framtida arbetet.

I förslaget till slutsatser hänvisar man särskilt till de förslag som 13 medlemsstater, däribland Sverige, lade fram vid jordbruks- och fiske-rådsmötet i april. Kommissionen uppmanas uttryckligen att ta dessa förslag i beaktande. Syftet är att frågan åter tas upp till debatt under det svenska ordförandeskapet.

Slutsatserna kommer att behandlas som en så kallad falsk B-punkt. Under arbetet med dessa slutsatser har jag verkat för att det tydligt ska framgå att behovet av förenkling för de europeiska lantbrukarna sträcker sig utanför den gemensamma jordbrukspolitiken.

Efter svenskt önskemål finns det nu en skrivelse som påtalar behovet av att lagstiftningen ständigt anpassas så att lantbrukar- och jordbruks-administrationen ges möjlighet att i sitt arbete använda de tekniska lösningar som finns.

Sammantaget anser jag att de föreslagna rådsslutsatserna utgör en god grund för det fortsatta arbetet, inte minst under det kommande svenska ordförandeskapet.

Anf. 4 CARINA OHLSSON (s):

Fru ordförande! Det här med förenkling är något som vi alla står bakom. Jag har funderingar inför ordförandeskapet då en del av det här arbetet ska redovisas. Kan man redan nu finna goda exempel från andra länder som man skulle kunna lyfta fram i samband med ordförandeskapet?

Även om man i ord säger att man ska göra det här men kanske har motiv för att inte jobba så mycket med frågan skulle man kunna visa hur det går att få lite mer skjuts. Det går ganska långsamt framåt, så jag skulle vilja ha lite mer fart på det här arbetet från alla. Med tanke på den framtida jordbrukspolitiken och på vilka länder som kan stödja den undrar jag om det finns en möjlighet att koppla ihop de frågorna med goda exempel.

Anf. 5 PER BOLUND (mp):

Vi ställer oss verkligen bakom ambitionen att förenkla den gemensamma jordbrukspolitiken. Vi tror dock att man egentligen måste börja från grunden och titta på målstrukturen och att EU bättre behöver göra

läxan med att prioritera vilka mål man egentligen ska ha med sin jordbrukspolitik.

Då är det viktigaste att lämna till marknaden det som marknaden är bra på att sköta, det vill säga efterfrågan och produktion av livsmedel, medan det som är svårt att prissätta på en marknad är sådant som EU i sådana fall ska hålla på med – det vill säga att allmänna medel i sådana fall ska gå till gemensamma nyttigheter som öppet landskap och produktion av ekosystemtjänster och den typen av nyttigheter från jordbruket. Jag tror att man i grunden måste titta på målsättningarna och undrar om jordbruksministern delar den uppfattningen.

Anf. 6 SOFIA ARKELSTEN (m):

Det blir en väldigt kort fråga. Lite av det som Per Bolund var inne på var det vi diskuterade i utskottet – det här med helhetstänk. Nu begränsar man lite grann, men jag vet att det svenska ordförandeskapet har ett lite bredare anslag. Kan jordbruksministern kanske säga någonting om det?

Anf. 7 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Ordförande! Flera av de möten, konferenser och seminarier som kommer att avhållas under det svenska ordförandeskapshalvåret kommer att ha en inriktning mot en förenkling av administrationen. Bland annat gäller det chefsveterinärernas möten som mycket handlar om djurs märkning och liknande. Det gäller också mötet för de utbetalande myndigheterna, alltså Jordbruksverkets motsvarigheter, där temat kommer att vara att hitta gemensamma förslag om vad som är möjligt att förenkla såväl för företagaren, lantbrukaren, som för administrationen.

Därtill planerar jag att ta upp det här som en punkt på dagordningen under vårt novemberrådsmöte. Till detta möte har kommissionären lovat att vi ska ha ett underlagsmaterial så att vi kan bli konkreta i våra ställningstaganden.

Vi planerar, för att i den delen komma till punkt, en workshop i Bryssel för att samla goda idéer under det svenska ordförandeskapet och göra det på så sätt att vi får fram de konkreta förslag som vi vill ha; det är handling vi nu vill uppnå.

Vad beträffar de två sista frågeställningarna är jag beredd att hålla med frågeställarna om att vi vill ha ett bredare anslag. Från svensk sida vill vi ha en större marknadsanpassning av jordbrukspolitiken. Utbud och efterfrågan måste skötas på ett annat sätt än genom kvoter, regleringar och allt vad som nu finns i EU-systemet.

Vi kan konstatera att en viss förskjutning skedde i samband med den hälsokontroll som vi nu har bakom oss då vi flyttade medel från den direkta jordbrukspolitiken, alltså från första pelaren, till de kollektiva nyttigheterna, miljönyttigheterna och de nya utmaningarna i andra pelaren. Det stora tänket om detta måste fortsätta under det svenska ordförandeskapet, som jag ser det, för att i den delen utmynna i någonting konkret till 2013 när vi ska gå in i en ny period vad gäller gemenskapens åtaganden för landsbygd och jordbruk i Europa.

2008/09:35

20 maj

Anf. 8 ORDFÖRANDEN:

Tack så mycket för det! Sammanfattningsvis finner jag att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i detta ärende.

Vi går vidare till punkt 4, Fiske. Rådet ska diskutera grönboken om reformen av den gemensamma fiskeripolitiken. Den frågan informerades nämnden om den 17 april inför presentationen av den här grönboken som nu ska diskuteras en första gång.

Frågan är om vi har fått mer information om miljö- och jordbruksutskottets planer. Denna grönbok planerar utskottet säkert ett yttrande över; något annat skulle förvåna mig mycket. Jag ser här att det nickas runt bordet.

Anf. 9 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Ordförande! Grönboken är omfattande och tar upp olika aspekter på den europeiska fiskeripolitiken. Syftet är att grönboken ska vara ett diskussionsunderlag där kommissionen inbjuder alla parter att komma med synpunkter. Huvudsakligen består den av ett antal frågeställningar, inga konkreta lagförslag.

Vid rådsmötet ska ett första utbyte av åsikter ske. Ordförandeskapet har frågat vad medlemsstaterna kan instämma i och vad medlemsstaterna anser saknas i grönboken.

Kommissionen identifierar fem strukturella problem med den gemensamma fiskeripolitiken som man ser som det viktigaste att komma till rätta med. Dessa fem strukturella problem är överkapaciteten i den europeiska fiskeflottan och de vagt formulerade politiska mål som finns och som ger otillräcklig vägledning för beslut och genomförande samt att man ser problem med ett system för beslutsfattandet som uppmuntrar till kortsiktigt tänkande, att man ser problem med regelverk som inte ger näringen tillräckligt med ansvar och, slutligen, att man ser problem med en låg grad av efterlevnad i näringen och en bristande politisk vilja att se till att bestämmelserna följs.

Jag delar verkligen den analys som kommissionen har gjort, och som andra också har gjort, av vad som är viktigast att ta itu med för att skapa en ny fiskeripolitik.

Framför allt behöver vi komma till rätta med överkapaciteten i den europeiska fiskeflottan. Vi måste skapa en förvaltning med mer långsiktighet. Vi måste skapa ett system med mer effektiva beslutsmetoder på rätt nivå.

Det är också viktigt att fiskeripolitiken samverkar med annan politik, till exempel med miljöpolitiken, havspolitik och regionalpolitiken.

Vad som delvis saknas är en diskussion om vad en fiskeripolitik får kosta. Det måste analyseras framöver. Det är viktigt att kostnaderna för fiskeripolitiken inte ökar.

Det saknas också en fördjupad analys av hur vi kan uppnå en fiskeriförvaltning baserad på en ekosystemansats.

Vi håller för närvarande på att analysera grönboken. Det är viktigt att vi då hör berörda intressenter innan slutgiltiga synpunkter utformas. Grönboken kommer att gå ut på remiss, och vi kommer att inbjuda berörda parter till diskussion.

Den nya förordningen ska antas 2012, och fram till dess kommer jag tillsammans med andra att arbeta för att de här frågorna belyses och att

processen går framåt. Frågan kommer inte att diskuteras formellt på rådet under hösten eftersom grönboken då är ute för konsultation. Reformen kommer däremot upp på bland annat fiskeridirektörernas möte som avhålls i Ronneby i juli i år.

2008/09:35

20 maj

Anf. 10 SOFIA ARKELSTEN (m):

Vi tycker att den svenska ståndpunkten är mycket bra, särskilt det extremt hälsosamma i att man inte isolerar fiskepolitiken utan ser den kopplad till de andra politikområdena.

Hela förslaget till svensk ståndpunkt andas ekosystemansats, men det står inte. Nu har jordbruksministern nämnt ordet ekosystemansats efter att jag begärde ordet, så jag är nöjd med det.

Anf. 11 PER BOLUND (mp):

Även när det gäller fisket tror jag att det är mycket viktigt att man lyfter blicken och tittar också på målen för den europeiska politiken. Precis som på jordbruksområdet är det ett problem att EU här har ett antal olika mål som i viss mån är i konflikt med varandra. Vi tycker att det skulle behövas en diskussion om vilka mål som ska vara överordnade andra.

Från Miljöpartiets sida är det klart att just ekosystemansatsen är det övergripande, att man har levande och friska hav, där fisket och fiskpopulationerna i allra högsta grad bidrar till det och är en helt central del i att ha en bra marin miljö.

Därför oroas jag över ett stycke i regeringens ståndpunkt där det står att regeringen anser att ”det är viktigt att i översynen utgå från själva drivkraften för fisket – att tillhandahålla ett viktigt livsmedel till unionens konsumenter”.

Det låter inte för mig som en ekosystemansats. Det låter tvärtom som att regeringen börjar i precis samma ända som man alltid har börjat inom EU:s fiskepolitik, det vill säga med konsumtion och fiskproduktion. Man ser det som en ren näring och inte som en miljöfråga.

Det föranleder en del frågor, bland annat hur regeringen ser på målstrukturer inom EU, om regeringen kommer att lyfta att man rensar, förklarar och ser till att det framför allt är miljömålen som man håller fram.

Sedan är det fördelningen inom EU mellan miljörådet och jordbruksrådet: Finns det inte skäl att fundera över att ha ett mer delat ansvar för fiskeripolitiken och att föra över en större del av fiskeripolitiken till miljöministrarna, just för att markera att det är en viktig miljöfråga? De sitter med kompetensen och har möjlighet att driva detta.

Vi tycker att det är många punkter som inte finns med i grönboken som borde ingå. Det handlar till exempel om att ställa hårdare krav på fiskarna att de ska ha kompetensutveckling, att de ska ha kompetens när det gäller de marina ekosystemen och den marina miljön. Man skulle till exempel kunna tänka sig att ha någon form av grönt kort för fiskare, att de måste uppfylla vissa kvalifikationer för att få tillgång till fiskresurserna, som ju är gemensamma.

Vi anser att man måste tydligare markera att man ska ha marina reservat och fridlysa fiskarter som är extremt hotade. Där tycker vi inte heller att man går tillräckligt mycket på djupet i grönboken, vilket regeringen borde markera tydligare.

Det var exempel på våra synpunkter.

Anf. 12 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Jag ska vara väldigt kort, av flera skäl. Ett skäl är att grönboken nu är ute för konsultation. Alla har möjlighet att göra de inspel man önskar. Jag tycker inte att jag på förhand ska döma eventuella inspel som kommer från svensk sida, från allmänhet i Sverige eller från någon annan del av unionen.

Den andra kommentaren jag skulle vilja göra är att man när man läser en svensk ståndpunkt ska avhålla sig från att bara läsa en lösryckt mening. Man måste bemöda sig att läsa hela stycket. Då får man nog svar som tillgodoser det som Per Bolund är ute efter.

Vad beträffar vem som ska ha ansvaret för det ena eller det andra är det så inom regeringen, och för all del också inom EU-systemet, att det finns ett råd och en regering. Vi pratar med varandra, och det innebär att vi fattar beslut kollektivt och gör det gemensamt efter att vi har hört varandra. Vi delar med oss av tyckanden och synpunkter. Vi har alltså inte de strikta sekreta gränserna mellan varandra, utan självklart lyssnar vi in och försöker väga samman vad olika statsråd eller olika departement kan ha för synpunkter inför vårt EU-arbete och allt annat arbete i regeringen.

Slutligen: Rådet är också ett. Det finns inget särskilt råd för enstaka frågor, utan det finns bara ett EU-råd.

Anf. 13 LARS TYSKLIND (fp):

Jag konstaterar när jag läser grönboken att man har gjort en mycket grundläggande analys av problematiken och att den är en bra grund att stå på när man ska ha inspel i den. Om man kan få svar på alla de frågor som finns här är man nog verkligen lösningen på spåren.

Jag tycker också, som Sofia Arkelsten, att det andas ekosystemansats här även om ordet inte används. Vad gäller det som står om livsmedelsproducent är det klart att det är en ekosystemtjänst, om någon, att man får detta i balans. Hela grönboken andas att det är ett ekosystem i balans som är grunden för arbetet.

Vad jag egentligen skulle vilja fråga om gäller att Sverige har en, utgår jag från, välkänd och stark profil i den här frågan, vilket naturligtvis är en styrka. Men jag läste i en promemoria att man kan se det som lite problematiskt i förhållande till ordförandeskapet. Där skulle jag vilja höra vad jordbruksministern tycker. Jag skulle snarare vilja vända på det och säga att det är en styrka att vi har en så stark och välkänd profil i de här frågorna som ligger väl i linje med grönboken. Kan jordbruksministern utveckla lite grann hur man kan utnyttja ordförandeskapet i det sammanhanget?

Anf. 14 PER BOLUND (mp):

Frågan är om man ska vara nöjd med att texten andas ekosystemansats. Jag vet inte om den kan nå ända till Bryssel. Det vore kanske bättre att skriva ut det i texten så att budskapet blev klarare.

Jag tycker inte heller att det är ett tillräckligt tydligt perspektiv när det gäller just ekosystemansatsen. När jag läser vidare i det stycke som jordbruksministern uppmuntrade mig att göra framgår det att man ska hantera frågor som rör sysselsättning och lokal utveckling och att det ska vara lönsamhet för näringen. Det är ingenting som har med ekosysteman-

sats att göra, utan tvärtom förstärker det ytterligare fokus på att det är fiskarna som är intressanta – fiskenäringen, lönsamheten och sysselsättningen.

Det är precis det som vi anser har fört fiskeripolitiken inom EU fram till ruinens brant när det gäller många fiskbestånd, att man har haft fel perspektiv och i stället borde förändra synen och ha ett systemperspektiv för ögonen. Där tycker vi tyvärr inte att regeringens hållning är ett särskilt bra bidrag i den riktningen.

Anf. 15 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Eftersom inga avgöranden kommer att ske vid det här tillfället kommer jag att framföra en stor mängd saker muntligen. En av de saker som jag kommer att framföra är ekosystemansatsen.

När det gäller vår profil har jag satt upp det som en av de för mig tre viktigaste frågorna att driva och ta mig an under det svenska ordförandeskapshalvåret. Den möjlighet vi har är att föra upp den här frågeställningen på dagordningen, att be andra komma med inspel och synpunkter, att arrangera kurser, konferenser, seminarier, workshops eller vad man nu kallar det, för att hålla grytan kokande och få fram de saker som vi sedermera måste ena oss om. Då är vi inte ordförande längre, och då kan vi styra på ett annat sätt än vad man kan som ordförande. Men möjligheten att lyfta frågan ser jag som stor och påtaglig under vårt kommande halvår. Det är, som sagt, en av de tre saker som jag har satt på min prioriteringslista under detta halvår.

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Då ska jag sammanfatta, och jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade upplägg inför fortsatta förhandlingar i denna fråga.

Punkt 5 är Övriga frågor, och där finns en på den blå agendan och en hopar på en lapp på bordet. På listan i dess helhet blir det först utkast – det stod även på det blå papperet. Det har tillkommit – nu spontanöversätter jag från engelska – problem med höga marginaler i matvaruhandeln, problem med stora köttätande djur som äter andra djur, situationen på svinköttsmarknaden, situationen på mjölkmarknaden och den 17:e FN-konferensen för hållbar utveckling.

Är det fler övriga frågor som departementet vet har tillkommit? Nej. Det är dessa frågor som står på agendan. Är det någon av dem som jordbruksministern vill kommentera särskilt? Ingen av dem är på svenskt initiativ, såvitt jag vet, utan det är lite finskt, lite franskt med mera. Om det är något jordbruksministern vill säga får han gärna göra det.

Anf. 17 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Nej. Däremot är jag beredd att svara på frågor i dessa delar.

Anf. 18 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för den informationen och lämnar punkten Övriga frågor. Det var det hela på jordbruks- och fiskeagendan. Vi tackar för i dag och önskar trevlig långhelg och lycka till på rådet!

2008/09:35

20 maj

---

2 § Konkurrenskraft
Statssekreterare Jöran Hägglund
Återrapport från ministerrådsmöte den 5 och 6 mars 2009
Återrapport från informellt ministermöte den 4 och 5 maj 2009
Information och samråd inför ministerrådsmöte den 28 och 29 maj 2009

Anf. 19 ORDFÖRANDE:

Vi är på punkt 2 på den gula agendan, konkurrenskraftsfrågorna. Det rådet är uppdelat i tre: industri- och rymdfrågorna med Jöran Hägglund, inre marknadsfrågorna med statsrådet Björling och forskningsfrågorna med Lars Leijonborg. Det står på den blå agendan vem som bereder vad, utom en övrig fråga som hör till Kulturdepartementet. Där håller vi på att reda ut vem som kan svara på frågor, men det tar vi sedan.

Vi börjar med de Hägglundska frågorna, med återrapporter från dels ministerrådsmöte den 5 och 6 mars, dels informellt ministermöte den 4 och 5 maj, framför allt industri- och möjligen även rymdfrågorna. De är utsända.

Anf. 20 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Jag har två frågor. Den första handlar om mötet den 5 och 6 mars, krisen i fordonsindustrin. Kommissionen kommer att fortsätta att analysera möjligheter att stimulera efterfrågan på ett annat sätt än med skrotningspremier angående fordonsindustrin. Vad handlar det om lite mer konkret? Vad är det som eventuellt annars skulle stimuleras?

Den andra frågan handlar om återrapporteringen från rådet den 4 och 5 maj, den del som berör regelförenklningar. Det är en fråga där såväl EU som regeringen här i Sverige håller fanan högt. Vad sade Sverige om detta? Det går inte att utläsa i materialet om Sverige sade någonting eller inte på denna punkt.

Anf. 21 Statssekreterare JÖRAN HÄGGLUND:

Jag börjar med rådet den 5 och 6 mars. EU-kommissionen likväl som konkurrenskraftsrådet följer situationen inom fordonsindustrin mycket noga. Vi förutser att det kommer att bli ytterligare underlag och diskussioner om fordonsindustrins utveckling både på kommande råd och under hösten.

Den diskussion som har förts när det gäller stimulanser har handlat om på vilka sätt man kan göra det. Det är viktigt att se att det i första hand är en nationell angelägenhet, även om det utformas på lite olika sätt. Sverige har i det perspektivet lyft fram de goda erfarenheter som vi har av miljöbilspremier i Sverige som ett sätt att rikta stimulans mot vilken typ av fordon man köper in i stället för att rikta mot vilken man skrotar bort. Kommissionen ska komma tillbaka och beskriva det här ytterligare. Vi får avvakta och se hur de kommer att beskriva detta. Det är viktigt att se vad som händer i olika länder både inom Europa och utanför.

När det gäller rådet den 4 och 5 maj kan jag säga att det var en fråga som jag diskuterade med näringsutskottet i går. Helt korrekt uppmärksammades det att minnesanteckningarna från rådet den 4 och 5 maj i sitt ursprungsskick inte sade någonting om svensk förklaring i regelförenk-

lingsarbetet. Eftersom det var jag som deltog vid rådsmötet den 4 och 5 maj vet jag att jag pratade, och jag kommer till och med ihåg vad jag sade. Vi har kompletterat minnesanteckningarna med en kort beskrivning av detta. Vi underströk från svensk sida hur viktigt det är med regel-förenkling. Jag beskrev vidare hur vi tänker fortsätta arbetet med det under vårt ordförandeskap.

Jag kan notera att det var en bred uppslutning politiskt i konkurrens-kraftsrådet kring vikten av att verkligen komma fram fortare i regel-förenklingsarbetet. Det kommer vi att ta med oss.

Anf. 22 ORDFÖRANDEN:

Jag ska be om ursäkt för att jag inte anmälde innan jag gav ordet till Jöran Hägglund att vi har fått en reviderad notering från det informella rådet i maj. Där är det tillagt ett stycke sist på s. 5: SE betonade vikten av regelförenkling och meddelade att det kommer att vara en viktig fråga för Sverige under ordförandeskapet. Om rådet vill kommer Sverige att arbeta för att ge förenklings- och minskningsförslag prioritet i rådsarbetet.

Det är tillagt, och det har ni fått på bordet i dag, så ni har inte hunnit läsa det tidigare.

Anf. 23 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Vi tackar för det. Jag har tyvärr inte hunnit snabbläsa det nya dokument som hade kommit på bordet.

Jag vill dock angående stimulans för fordonsindustrin tacka för svaret. Det är bra att lyfta fram miljöbilspremien, men den ska ju upphöra i Sverige vid halvårsskiftet. Inför ordförandeskapet hoppas vi att det kommer fram förslag på nya stimulanser som handlar om fordonsindustrin utifrån ett europeiskt perspektiv.

Anf. 24 ORDFÖRANDEN:

Då det inte finns några fler frågor kan vi lägga återrapporten till handlingarna för den här gången; vi återkommer till den senare.

Vi går vi vidare till information och samråd inför det kommande rådsmötet, först industrifrågorna. Det står numera på den blå agendan angett – tack, kansliet, för det – vilket statsråd eller vilken statssekreterare i förekommande fall som är föredragande. Det står Hägglund under punkterna 3, 4 och 5 till att börja med.

A-punktslistan behandlas numera i en skriftlig procedur utanför sammanträdet. Innan vi går in på punkt 3 ska jag anmäla att Jöran Hägglund var i näringsutskottet i går, som redan är nämnt, och informerade om de punkter som berör inre marknad, industri och rymd, om jag är korrekt informerad. Jag var inte där, men statssekreteraren nickar.

Då går vi in på punkt 3, Ett integrerat arbetssätt för en konkurrenskraftig och hållbar industripolitik i Europeiska unionen. Den frågan är i just denna form ny i nämnden. Det ska hållas en riktlinjedebatt och antas slutsatser. Underlag är utsänt.

Anf. 25 Statssekreterare JÖRAN HÄGGLUND:

Den ekonomiska krisen ställer, som ni vet, den europeiska industrin under hård press. Samtidigt kan man se det, och det är viktigt, som en

möjlighet till en omställning mot en mer långsiktigt hållbar och konkurrenskraftig ekonomi. Slutsatserna tar upp nyckelfaktorer för att möta krisen både på kort och på lång sikt inom ett antal olika områden som förbättrade villkor för företagen, investeringar i forskning och innovation, insatser för ökad energieffektivitet och en hållbar produktion.

Från regeringens sida ser vi positivt på det integrerade synsättet, och vi föreslår därför att Sverige ställer sig bakom utkastet till rådsslutsatser.

Anf. 26 PER BOLUND (mp):

Vi håller med om mycket. Mycket är bra och vi har inte några problem med det alls, men det är några punkter som vi tycker att regeringen borde reagera på.

Vi tycker exempelvis att det är synd att man blandar in råvaruinitiativet och råmaterialsdiplomati i de här frågorna. Det är tveksamt om det har så mycket med industripolitik att göra. Vår syn är att råvaror är en ren handelsvara och ska skötas på kommersiella grunder. Man ska inte blanda in diplomatiken när det gäller att försöka påverka länder att exportera eller utvinna resurser. Det ska länderna själva bestämma över. Därför tycker vi att det är svårt att ställa sig bakom den beslutspunkten.

Beslutspunkt 28 från rådet handlar om att man ska säkra en trygg och långsiktig tillgång till olja och naturgas. Det tycker inte vi stämmer särskilt väl överens med den politik som Sverige för. Vi var överens om att vi skulle fasa ut oljan. Här står det att man ska försörja den europeiska marknaden med olja och naturgas på lång sikt. Då är frågan: Vad är egentligen Sveriges linje? Ska vi fasa ut oljan, eller ska vi se till att den i stället ska tryggas på lång sikt?

Anf. 27 Statssekreterare JÖRAN HÄGGLUND:

Fru ordförande! När det gäller råvaruinitiativet är det viktigt att framhålla och peka på att kommissionen jobbar med en råvarustrategi, kanske inte minst mot bakgrund av ett initiativ som Sverige har tagit.

Vi har också i det arbetet bistått kommissionen eller försett den med underlag som har jobbats fram i Sverige av länsstyrelserna i Västerbotten och Norrbotten. Det gäller de möjligheter som ligger i en bättre hantering, både miljömässigt och effektivitetsmässigt, av råvarutillgångarna i Europa.

Detta kommer att vara ett viktigt moment i en konferens som ska anordnas i slutet av vårt ordförandeskap, i december, i Kiruna. Där ska vi på plats kunna visa möjligheterna men också de extraordinära gemensamma satsningar man behöver göra inte minst när det handlar om investeringar i infrastruktur.

Utifrån den utgångspunkten tycker vi att råvaruinitiativet som sådant hör väl hemma i det som långsiktigt stärker konkurrenskraften för Europa. I den strategin jobbas det med en lång rad olika förslag till insatser. Själva strategin ska fortsätta att hanteras på olika sätt framöver.

Man kan se på diplomati på olika sätt. Det som understryks och är viktigt för vår del är att när Europa tittar på råvaruimport från tredjeland ska det göras på ett så miljömässigt och handelsmässigt gynnsamt sätt som möjligt. Det gäller inte bara Europa utan också utifrån en global handelssituation. Det är på det sättet vi ser på råvaruinitiativet.

Per Bolunds andra fråga handlar om att säkra en långsiktig tillgång. Man kan titta på den situation vi har i flera europeiska länder som har ett starkt ensidigt beroende av import från tredjeland. Där är det väsentligt för europeisk konkurrenskraft att kunna säkra strukturer som gör att vi har en långsiktig tillgång till naturresurser.

Ett annat spår i detta är att vi i Sverige när det gäller transportsektorn i Europa mer och mer jobbar för att vi ska kunna gå mot en utveckling där vi ska vara oberoende av oljan. Däremot kommer naturgasen att vara en viktig resurs under överskådlig tid också i ett europeiskt perspektiv. Det är så man ska se på det.

Sverige kan alltså inte ensidigt lägga sig i andra länders beroende på medellång sikt av enskilda energislag. Däremot ska detta sedan sättas i kontexten av de gemensamma målen när det gäller att ställa om EU och att bli mycket mer energieffektiva.

Anf. 28 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Jag vill för säkerhets skull säga att vi har samma uppfattning vad gäller råvaruinitiativet som vi har haft tidigare.

Men det var inte därför jag begärde ordet, utan det gjorde jag med anledning av det statssekreteraren sade om regeringens uppfattning i frågan. I det underlag som har gått ut står det att regeringen kan godta utkast till rådsslutsatser på industripolitikens område. Vi hade frågan uppe också på utskottet i går.

Nu säger statssekreteraren att regeringen ställer sig bakom detta. Jag anser att man avser samma sak, men för mig är ordet godta någonting i stil med att vi gör väl det då, ungefär. Men när man ställer sig bakom något delar man det fullt ut.

Vi har ingen annan uppfattning än vad regeringen har i frågan, men jag skulle ändå vilja ha ett förtydligande av vad det är vi ställer oss bakom.

Anf. 29 Statssekreterare JÖRAN HÄGGLUND:

För enkelhetens skull kan jag säga att regeringen föreslår att vi godtar slutsatserna.

Anf. 30 ORDFÖRANDEN:

Då är det tydliggjort. I övrigt kan vi sammanfatta detta med att det finns stöd för regeringens här förtydligade ståndpunkt i detta ärende.

Vi går vidare till punkt 4. Det är en riktlinjedebatt, det vill säga ett förhandlingsuppläggsbeslut för vår del i nämnden, angående Tänk småskaligt först – en Small Business Act för Europa. Här har det varit överläggningar i det berörda fackutskottet, näringsutskottet, i oktober 2008, då det fanns ett enigt stöd för regeringens då angivna ståndpunkt.

Frågan var i nämnden den 28 november, då det fanns majoritet för regeringens ståndpunkt men avgavs avvikande mening från v. Vid EU-nämndssammanträdet den 27 februari inför vårtoppmötet, alltså konkurrenskraftsrådets medskick till vårtoppmötet, hade vi också det här uppe. Även då fanns det stöd för regeringens ståndpunkt, utan någon avvikande mening. Nu förväntas riktlinjedebatt, och underlag är utsänt.

Anf. 31 Statssekreterare JÖRAN HÄGGLUND:

Fru ordförande! Precis som har sagts har detta varit uppe och diskuterats vid flera olika tillfällen. Vi har också informerat i näringsutskottet om detta.

Det som nu händer på rådet är att vi har fått två frågeställningar ut-sända som vi ska diskutera. Jag tänkte kort redogöra för dem. Jag ska också nämna lite om de fortsatta prioriteringarna.

Den första frågan gäller vilka åtgärder inom SBA:s ram som priorite-ras i respektive medlemsstat. Där kommer vi att trycka på och visa att vi framför allt har jobbat med frågor som rör finansieringsmöjligheter för mindre och medelstora företag. Vi har gjort det genom att vi har gett Almi en mycket större kapitalbas att jobba med. Vi har också ändrat de-ras instruktion så att de nu kan gå in i större åtaganden och enskilda pro-jekt.

Vi har även fördubblat Almis mikrolån, som är en mycket lyckosam åtgärd inte minst för grupper som normalt sett kanske inte har det allra lättast att få tillgång till kapital. Nu kan de få det den vägen.

Vi har, som exempel, gett möjlighet för företag att få anstånd med skatteinbetalningar i det läge vi är i nu.

Det är något av det vi kommer att informera om.

Ett annat prioriterat område inom ramen för SBA är regelförenkling. Det hanteras i särskild ordning på dagordningen, och därför ska jag kanske inte fastna så mycket i det här och nu. Vi vet dock att det är ett svenskt högprioriterat område som vi tänker lyfta fram.

Tillgängligheten till den inre marknaden för små och medelstora före-tag är oerhört viktig, inte minst – och kanske framför allt – när det hand-lar om gemenskapspatent och en europeisk patentdomstolslösning.

Den andra frågeställningen är vilka åtgärder inom de tre prioriterade områdena i handlingsplanen som vi tycker att man ska förstärka utifrån det ekonomiska läge som råder just nu. Vi kommer särskilt att lyfta fram att de ligger i linje med att förbättra möjligheterna för finansiering och att säkerställa att resurserna från European Investment Bank och European Investment Fund verkligen kommer små och medelstora företag till godo på ett effektivt sätt.

Vi kommer också att lyfta fram att man ska öka insikten på EU-nivån om små och medelstora företags behov av finansiering genom att ut-veckla en förbättrad statistikhantering på EU-nivå. På så vis kan man jämföra och få en bättre överblick över hur det faktiskt ser ut totalt sett bland EU-länderna.

Det handlar även om att peka på det som kallas för investment readi-ness, det vill säga vilka insatser man behöver göra för att förbereda före-tag när det gäller att kunna bemöta och attrahera kapital till sin verksam-het.

Avslutningsvis kommer vi att fortsätta det arbete som vi har inlett och som kommer att vara den höga prioriteringen under vårt ordförandeskap, nämligen att visa på omställningen till en mer eco-efficient economy och vilka möjligheter det ger, inte minst för små och medelstora företag.

Anf. 32 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Jag har en kort fråga som berör finansiering för små och medelstora företag och även insikten på EU-nivå om behovet av sådan, som statssek-

reteraren nämnde. Kommer man från svensk sida att driva detta också utifrån ett jämställdhetsperspektiv, alltså kvinnors rätt och möjligheter till samma villkor för finansiering för företagande? Vi vet att kvinnor ibland blir diskriminerade på området.

2008/09:35

20 maj

Anf. 33 Statssekreterare JÖRAN HÄGGLUND:

Jag uttryckte mig kanske lite snabbt och förenklat i min genomgång. Det är till exempel just när vi pratar om mikrolånen vi kan se att de har särskilt stor fördel när det gäller kvinnors möjligheter till finansiering av företagande. Vi kommer alltså att lyfta fram jämställdhetsperspektivet.

Anf. 34 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Tack för det, och det är väl bra! Men jag hoppas att det handlar om mer än bara tillfällen med mikrolån. Kvinnor kan ha olika behov när det gäller summan pengar beroende på vad det är för typ av företag man har för avsikt att driva eller driver och behöver ha finansiering till.

Anf. 35 Statssekreterare JÖRAN HÄGGLUND:

Vi kommer att återkomma till våra prioriteringar och de insatser vi gör längre fram under hösten. Då kommer vi också att jobba mycket med kvinnors företagande på olika sätt. Även kommissionen kommer – faktiskt på initiativ av Sverige – att ha en särskild workshop när det gäller just kvinnors företagande. På svenska kallar vi det för investment readiness, det vill säga hur man ska se till att kvinnor och kvinnors företagande i olika branscher på ett bättre sätt med olika insatser blir redo att kunna attrahera kapital på ett helt annat sätt. Vi kommer alltså att lyfta fram detta.

Anf. 36 ORDFÖRANDEN:

Därmed är den debatten avslutad för i dag. Jag konstaterar sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens här redovisade upplägg inför fortsatta förhandlingar i denna fråga.

Vi går vidare till punkt 5, Bättre lagstiftning. Den frågan är välbekant för nämnden; den var senast här den 27 februari då det fanns stöd för regeringens upplägg inför då redovisade fortsatta förhandlingar. Det gällde lägesrapporten i frågan. Nu föreligger utkast till slutsatser. Underlag är utsänt.

Anf. 37 Statssekreterare JÖRAN HÄGGLUND:

Fru ordförande! Låt mig börja med att säga att det tjeckiska ordförandeskapet har haft betydande fokus på arbetet med bättre lagstiftning och regelförenkling. Det har stått på dagordningen vid såväl det formella som det informella mötet i konkurrenskraftsrådet.

Betydande framsteg har också gjorts i regelförenklingsarbetet. Det är dock viktigt att peka på att det är mer som behöver göras. Särskilt rådet och Europaparlamentet, men också i viss mån ett antal av kommissionens generaldirektorat, måste bli bättre på att använda sig av konsekvensanalyser. Rådet och Europaparlamentet måste snabbare än de hittills har gjort försöka anta förenklingsförslag. Det finns nu ungefär 50 sådana

liggande inom ramen för det rullande förenklingsprogrammet som vi behöver skynda på.

Kommissionen måste presentera ytterligare konkreta åtgärder för att minska den administrativa bördan för att inte tappa tempo i arbetet.

Det är viktigt att inse att det svenska ordförandeskapet kommer in i detta i en tid som på det här området, precis som på många andra, innebär att vi har en kommission som är på väg ut och ska ersättas. Vi har också ett nyvalt parlament. Därför kommer vårt arbete med att länka samman det hittillsvarande jobbet på regelförenklingsområdet med det nya att vara oerhört viktigt framöver. Det handlar om att få ny fart in i arbetet.

Vi föreslår att vi välkomnar föreliggande rådsslutsatser. Som jag sade kommer vi från svensk sida att ha höga intentioner under ordförandeskapet när det gäller det här arbetet.

Anf. 38 BJÖRN HAMILTON (m):

Vi har ett pågående arbete också i Sverige vad gäller regelförenklingsar, som jag vet att departementet är engagerat i.

Hur ligger vi till i Sverige i förhållande till arbetet i ett europeiskt perspektiv?

Anf. 39 Statssekreterare JÖRAN HÄGGLUND:

Vi ska återkomma till riksdagen mer utförligt den 4 juni med en skrivelse om regelförenklingsarbetet.

För att ta några mått kan vi konstatera att vi ligger bra till i ett europeiskt perspektiv. Sverige är ett av tre länder som har ett regelråd, till exempel. När det gäller instrumenten för att jobba med regelförenklingsarbetet är vi väl rustade. Även när vi tittar på de insatser som görs, vilket vi ska beskriva ännu bättre den 4 juni, ser vi att Sverige ligger bra till. Vi ska då brett redovisa det europeiska arbetet och jämföra Sverige med olika länder så att alla får en bild av hur detta ligger till och vad vi ytterligare kan göra.

Anf. 40 PER BOLUND (mp):

Vi tillhör de partier som välkomnar att ett regelråd har inrättats i Sverige. Samtidigt vet vi att det är problem på EU-nivå, att det tillkommer nya direktiv med en massa nya regler som ytterligare späder på bördan.

Har regeringen funderingar på att föreslå något liknande även på europeisk nivå, ett regelråd eller liknande?

Anf. 41 Statssekreterare JÖRAN HÄGGLUND:

Det finns egentligen en motsvarighet redan i dag som jobbar på EU-kommissionens uppdrag, så det handlar mer om, tror vi, att kanske breddare öka medvetenheten i alla rådskonstellationer om vikten av att tänka i regelförenklingsperspektiv.

Det kommer att vara en insats som vi nu jobbar med, att se till att svenska ministrar i respektive råd för upp regelförenklingsarbetet på respektive dagordning.

Anf. 42 ORDFÖRANDEN:

Då kan vi sammanfatta den punkten. Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i detta ärende.

Vi går inte vidare till punkt 6, för där står det statsrådet Björling, utan till punkt 7, Den europeiska rymdpolitiken.

Tittar man sedan på forskningsagendan ser man punkt 8, Den europeiska rymdpolitiken, och det är samma föredragande, nämligen statssekreterare Hågglund.

Jag vill föreslå att vi sambehandlar dem och får på sätt en debatt och ett beslutstillfälle. Kan vi göra så? Bra.

Då ska jag först säga att frågan har behandlats vid ett flertal tillfällen i nämnden. Den generella rymdpolitiken behandlades inför rymdrådet den 9 september 2008, inför konkurrenskraftsrådet. Då anmälades avvikande meningar från s, v och mp, men det fanns stöd för regeringens ståndpunkt.

Den 28 november behandlades slutsatser för GMES, övervakningsdelen. Det fanns majoritet för regeringens ståndpunkt i de frågorna med avvikande meningar från s, v och mp.

Nämnden informerades i övrigt också om rymdpolitiken när vi hade KKR rörande forskning den 28 november.

Det var väl det hela, tror jag, i spårbarhetsväg, så att säga, för nämnden.

Frågan har alltså varit i nämnden tidigare. Nu föreligger förberedelser inför det sjätte rymdrådets möte den 29 maj och antagande av slutsatser om resultatet av detsamma.

Anf. 43 Statssekreterare JÖRAN HÅGGLUND:

Fru ordförande! Enligt ett ramavtal mellan å ena sidan EU och å andra sidan det europeiska rymdorganet Esa ska det hållas gemensamma möten med EU:s och Esas råd på ministernivå – det är det som kallas för Space Council – för att föra den europeiska rymdpolitiken framåt. Rådet ska också anta slutsatser från Space Council.

Till grund för det här föreligger ett förslag till det som kallas för orientations, som ska antas av Space Council. Förslaget uppmärksammar främst rymdsektorns bidrag till innovation och konkurrenskraft inom ramen för den europeiska planen för ekonomisk återhämtning men innehåller även vissa uttalanden om GMES, utforskning och finansiering av den europeiska rymdsektorn.

På Space Council i övrigt avser kommissionen att presentera ett förslag till förordning om GMES, och Esa avser att presentera ett program kring rymddelen i GMES. Därutöver inbjuds medlemsstaterna till en diskussion om rymd och innovation.

Sverige välkomnar en fortsatt utveckling av den europeiska rymdpolicyn. Rymdsektorn är en strategisk tillgång med en potential att bidra till innovation och tillväxt. Rymdsektorn drivs av teknologiska framsteg, vilket också främjar ekonomisk aktivitet. Rymdteknologin och rymdbaserade tjänster förtjänar därför uppmärksamhet inom ramen för Europas gemensamma arbete för innovation.

Rymdsektorn har goda förutsättningar att bidra till nya jobb, tjänster, teknologiutveckling och nya företag. En strategisk användning av rymd-

teknologin är också viktig för Europa i konkurrensen med länder i vår omvärld.

GMES är ett viktigt inslag för att stödja Europas miljöarbete och bidra till det globala samarbetet. Det är angeläget att det ges goda förutsättningar för ett uthålligt genomförande av GMES.

Sveriges ståndpunkt är att genomförandet av ambitionerna om GMES ska respektera nuvarande budgetram och inte föregripa nästa fleråriga budgetram.

Sverige anser också att det är rimligt att Europa bestämmer sig för en hållning i den långsiktiga fråga som utforskning innebär. Det är angeläget att ambitioner inte diskuteras isolerat utan ställs mot de höga kostnader och långvariga åtaganden som det innebär, även för vilka finansiering saknas.

Vår uppfattning är att man inte ska införliva nya kostsamma verksamheter i EU där det saknas finansiering. Vi tycker att EU framöver bör fokusera genomförandet på de två stora europeiska initiativen, GMES och Galileo, framför att påbörja ett omfattande arbete när det gäller utforskning.

Vi anser att Sverige ska stödja förslaget till slutsatser.

Anf. 44 PER BOLUND (mp):

Vi delar inte regeringens ståndpunkt när man välkomnar en fortsatt utveckling av den europeiska rymdpolicyn.

Vi tycker att det finns ett bra organ som håller på med rymdfrågor på Europeanivå, nämligen Esa, och vi kan inte riktigt förstå varför EU ska in i det här sammanhanget också.

Man vill till exempel ha in rymdfrågorna i Lissabonfördraget. Man vill också avsätta budgetpengar från EU för rymdfrågor, fastän det redan finns finansiering via Esa. Det tycker vi är ett olyckligt dubbelarbete, helt enkelt. Vi tycker att det är bra att ha kvar den organisationsform som redan finns.

Sedan oroas vi över den sammanblandning som det hela tiden blir i rymdfrågor mellan civilt arbete och försvarsarbete. Det tycker vi är olyckligt, speciellt på europeisk nivå. Vi är ganska skeptiska till ett europeiskt försvarssamarbete.

Frågan kvarstår: Varför ska EU syssla med rymdpolitik när det redan finns en etablerad organisation som håller på med de frågorna?

Anf. 45 TOBIAS KRANTZ (fp):

Fru ordförande! Jag tänkte ställa en fråga om det globala miljöövervakningsprojektet, GMES. Det gäller framför allt hur den sista meningen i förslaget till svensk ståndpunkt närmast ska tolkas. Ytterst handlar det om framtiden för den satellitstation som ligger utanför Kiruna.

Det är oerhört viktigt för den här stationen, om den ska klara sin överlevnad, att detta projekt fullföljs och att Sverige är tydligt i fråga om att se till att projektet fullföljs. Sverige måste visa framfötterna, när det finns andra som vill att de här projekten huvudsakligen ska läggas någon annanstans.

Jag skulle därför vilja fråga statssekreteraren hur man ska tolka den sista meningen i ljust av att regeringen naturligtvis vill värna framtiden för satellitstationen utanför Kiruna.

Anf. 46 Statssekreterare JÖRAN HÄGGLUND:

När det gäller Per Bolunds fråga, som framför allt handlar om varför EU ska ägna sig åt rymdfrågor, är det lätt att instämma i att det allra bästa hade varit om man tydligare hade koncentrerat detta arbete till Esa. Dock är det så att EU är med och finansierar mycket forskningsarbete på olika sätt. Framför allt därför är det en angelägenhet för EU att också ha en mycket nära relation till Esa och det fortsatta gemensamma utvecklingsarbetet.

Det finns också kopplingar, som Per Bolund nämner, som handlar om säkerhetsfrågor. Där är det viktigt för EU:s fortsatta arbete, som rör till exempel krishantering, stora humanitära katastrofer och annat, att ta del av den kunskap som man får genom rymden.

Det är några argument som man kan se som viktiga när det gäller varför också EU håller på med detta.

När det gäller Tobias Krantz fråga är det viktigt att Salmijärvi, som det handlar om, också framöver kan få vara en del av Esas lokalisering i Europa. Det finns en lång rad förslag på olika lokaliseringssorter för Esa i Europa, och olika länder kämpar naturligtvis var och en för sitt.

Det vi har sagt när det gäller GMES är att det är viktigt att se till att det stora åtagande som GMES innebär ekonomiskt också sköts inom de befintliga budgetramar som finns.

Vi är dock övertygade om att vi, med den översyn som pågår inom Esa av framtida lokaliseringar och kanske också framtida sätt att skapa engagemang och intresse från fler länder än de som är direkt berörda av sina respektive lokaliseringar, ska kunna visa att Salmijärvi erbjuder så mycket kompletterande kunskaper till Esas arbete att det kommer att vara en viktig del också framöver.

Anf. 47 MARIE WEIBULL KORNIAS (m):

Fru ordförande! Vi kan konstatera att rymdindustri är ett spännande område, och det är viktigt för unionens konkurrenskraft. Det skapar många olika möjligheter, inte minst för Sverige. Sverige har många intressen, bland annat just rymdindustrin.

Vad jag skulle vilja påtala är att det är mycket viktigt med budgetrestriktionen och att de nuvarande fleråriga budgetramarna hålls.

Anf. 48 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Vi har tidigare haft avvikande mening när det gäller detta, och vi tycker fortfarande att det finns en stor osäkerhet om kostnaderna. Vi har Galileo som ett dåligt exempel.

Vi är också skeptiska till sammanblandningen av forskning och försvar. Vi tycker att man skulle ha kämpat mer för Esa. Vi vidhåller alltså det vi tidigare har sagt angående det här.

Anf. 49 ORDFÖRANDEN:

Det är noterat.

Anf. 50 BJÖRN HAMILTON (m):

Jag vill helt kort ge mitt stöd till regeringens uppfattning att man ska handskas med pengarna på ett vettigt sätt.

Vi har ju diskuterat Galileo mycket och varit rädda för att det kostnadmässigt skulle rusa iväg. Då är det viktigt, tycker jag, att ha regeringens inställning, att man är försiktig med ytterligare åtaganden innan man vet var Galileo har hamnat någonstans. Vi stöder därför regeringen här.

Anf. 51 JACOB JOHNSON (v):

Jag tror att ordföranden refererade EU-nämndens beslut den 28 november om GMES lite felaktigt, för Vänsterpartiet anmälde inte avvikande mening. Det tänker jag inte göra i dag heller. Med betoning på att man ska hålla sig till budgetramarna tänker jag, som sagt, inte anmäla avvikande mening.

Jag tycker att det här fältet trots allt är ett högteknologiskt stort område där Europa kan samarbeta. Det är bättre att använda EU-pengar där än till exempel inom jordbrukspolitiken.

Anf. 52 ORDFÖRANDEN:

Jacob Johnson har alldeles rätt i detta. Jag överskattade oppositionens enighet i det avseendet. Det står faktiskt bara s och mp i kanslikommentarerna. Det var så förra gången och är så även i dag, om jag är rätt informerad. Det är inte någon avvikande mening från Vänsterpartiet. Detta är noterat.

Anf. 53 Statssekreterare JÖRAN HÄGGLUND:

Det är viktigt att se att det finns mycket för oss alla att hämta och lära i ett utvecklat rymdarbete, och inte minst Sverige finns med på många olika sätt.

Det känns mycket bra med det uttalade stödet för den restriktiva budgethållningen. Den stund vi på allvar börjar diskutera bemannade rymdfärder till planeter längre bort pratar vi kostnader av helt annat slag än kostnaderna för det rymdarbete som nu pågår. Därför är det viktigt att vara tydlig med vad som är den stora nyttan i både ett kort och ett långt perspektiv. Vi uppskattar det stöd som vi här får för den hållningen.

Anf. 54 ORDFÖRANDEN:

Då ska vi sammanfatta. Punkt 7 är rent tekniskt en informationspunkt, och punkt 8 är en beslutspunkt. Sammanfattningsvis finner jag i dessa frågor att det finns stöd för regeringens ståndpunkt men noterar avvikande meningar från s och mp.

Nu är det mest Leijonborgska och Björlingska frågor kvar, utom några övriga frågor. Vi ska se om det är några av de övriga frågorna som statssekreterare Hägglund vill säga något särskilt om.

Det är inga särskilda svenska initiativ eller så, men det kan ju vara något i alla fall. Underlag, generellt, är utsänt, och det är inte beslutsfrågor för oss. Vill statssekreteraren säga något? Nej. Är det någon som har några frågor när det gäller de frågor som är markerade med statssekreterare Hägglunds namn? Jag finner inte så.

Då tackar vi för informationen och är klara med statssekreterare Hägglund och hans medarbetare för i dag. Vi har samrått klart inför rådet i industri- och rymddelarna.

Vi tackar för i dag och önskar trevlig långhelg och lycka till!

2008/09:35
20 maj

**3 § Konkurrenskraft
Statsrådet Ewa Björling**

Återrapport från ministerrådsmöte den 5 och 6 mars 2009

Återrapport från informellt ministermöte den 4 och 5 maj 2009

Information och samråd inför ministerrådsmöte den 28 och 29 maj 2009

Anf. 55 ORDFÖRANDEN:

Vi säger välkommen till statsrådet Björling och hennes medarbetare.

Vi ska behandla inre marknadsfrågorna på konkurrenskraftsrådet. Vi börjar med en tillbakablick på dels ministerrådsmöte den 5 och 6 mars, dels informellt ministermöte den 4 och 5 maj. Rapporter därifrån är utsända, men om det är något särskilt som statsrådet vill säga om dem får hon naturligtvis göra det.

Anf. 56 Statsrådet EWA BJÖRLING (m):

Fru ordförande! Det är trevligt att få vara här igen.

Vid konkurrenskraftsrådets senaste möte den 5 och 6 mars deltog jag i den del som rörde inre marknadsfrågor. Vid det mötet diskuterades ett antal slutsatser med anledning av den uppföljning av översynen av den inre marknaden som initierats av kommissionen.

Under våren har inre marknadens betydelse för EU:s konkurrenskraft betonats av flera medlemsstater som ett verktyg för att motverka protektionism. Vid mötet i mars underströks vikten av en väl fungerande inre marknad. Särskild vikt lades på implementeringen av tjänstedirektivet, den kommande partnerskapsrekommendationen och att nå en överenskommen vad gäller gemenskapspatentet och patentdomstolen.

Vid mötet lades en lägesrapport om införandet av tjänstedirektivet fram. Vikten av att det genomförs i samtliga länder underströks. För svensk del vill jag meddela nämnden att vi håller den utsatta planen. En proposition kommer att överlämnas till riksdagen i slutet av maj – nästa vecka. I övrigt hänvisar jag er till den skriftliga rapporten som finns utsänd.

Anf. 57 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Nu hänvisade ministern till mötet i mars. Jag antar att det här gäller mötena både i mars och maj. Min fråga handlar om tjänstedirektivet. Det är glädjande att propositionen kommer till riksdagen på måndag, om jag har förstått det hela rätt.

Min fråga handlar om själva lägesrapporten. Vad sades lite mer konkret i samband med lägesrapporten? Hur långt hade de andra länderna kommit med införandet? I och med att detta ska vara klart till årsskiftet 2009/10 undrar jag om planen håller i Europa. Det finns ändå en poäng i att så många länder som möjligt genomför det man ska vid ungefär samma tidpunkt, så att inte Sverige alltid går i bräsch. Vi har inget emot att direktivet införs, men det kan dock finnas lite risker med att i vissa fall ligga först.

Kan vi få veta lite mer konkret hur långt de andra länderna har kommit? Sades det något i anslutning till lägesrapporten?

Anf. 58 Statsrådet EWA BJÖRLING (m):

Fru ordförande! Tack för en viktig fråga. Det är en fråga som jag har ställt när jag har rest till olika EU-länder under våren för att tala om våra kommande prioriteringar och hur vi ser på vårt kommande ordförandeskap.

Det sades inte så mycket explicit under mötet. Däremot när jag har rest har jag noterat att det finns länder som inte kommer att vara fullt färdiga, som det ser ut nu, till den 28 december. De som jag vet ligger i riskzonen är >>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<. När jag säger riskzonen menar jag att man inte fullt ut har styrt upp att ha en helt färdig kontaktpunkt – det som vi i Sverige kommer att ha via Kommerskollegium. Kommissionen jagar hela tiden dessa länder med blåslampa. Min förhoppning är att i slutändan ska alla vara i mål till den 28 december. Det är naturligtvis viktigt att Sverige är det, inte minst eftersom vi då är ordförande.

Anf. 59 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Jag skulle vilja få ett exakt förtydligande eftersom det här är så viktigt. Kan vi då konstatera att 25 av 27 länder kommer att vara färdiga till den 28 december? Det kan vara bra om vi får det förtydligat. Då kan vi känna oss lugna på den punkten.

Anf. 60 Statsrådet EWA BJÖRLING (m):

Fru ordförande! Jag ska tillägga att detta är en fråga som vi kommer att ta upp på rådet i september, för att ytterligare se om alla ligger i fas. Vi ska pusha för att det ska vara genomfört.

Anf. 61 ORDFÖRANDEN:

Jag blir nyfiken i samma riktning. Är det handelsministerns prognos att det går så pass bra? Det vore en god nyhet ur svenskt perspektiv. Ja.

Det är inga fler frågor om återrapporterna. Vi lägger dem till handlingarna och tackar för informationen.

Vi går tillbaka till information och samråd inför rådsmötet i nästa vecka. A-punktlistan ligger numera utanför själva sammanträdena. Den behandlar vi i skrift.

Då hamnar vi på punkt 6, Förbättrat patentsystem i Europa. Patentfrågan var senast i nämnden – den har varit här flera gånger – den 28 november förra året då det fanns stöd för regeringens då angivna upplägg inför fortsatta förhandlingar i frågan. Den var också föremål för överläggningar i näringsutskottet den 2 oktober 2008 då det även där fanns stöd för regeringens ståndpunkt. I båda dessa fall verkar det ha varit enhälliga sådana positioner för svensk del. Nu föreligger dels en lägesrapport, dels ett förslag till överenskommelse om att begära yttrande från EG-domstolen. Underlag är utsänt.

Anf. 62 Statsrådet EWA BJÖRLING (m):

Fru ordförande! Det här är en oerhört viktig fråga för EU, inte minst för Sverige, för många av våra små och medelstora företag – framför allt innovationsföretag. Det är också en fråga som jag har engagerat mig

mycket i under våren när jag har rest till olika EU-länder för att se var det finns stöd och om det finns fler länder som kan hjälpa oss framåt i detta.

Förhandlingarna om ett förbättrat patentsystem i Europa handlar i grunden om att förbättra möjligheterna till innovation och därigenom stärka EU:s konkurrenskraft på den globala marknaden. Det är naturligtvis extra viktigt just nu med tanke på det utsatta ekonomiska läge som vi befinner oss i.

Dagens europeiska patentsystem dras med en rad brister. Det finns inget enhetligt patentskydd som gäller över hela EU, och det finns ingen enhetlig domstolslösning. Det gör att det är kostsamt och besvärligt att få och upprätthålla ett patentskydd på den europeiska marknaden. Med ett autonomt gemenskapspatent där man genom en ansökan kan få skydd i hela EU, genom en enhetlig domstolslösning, som innebär att det räcker att driva en process i en domstol, kommer det att bli väsentligt mycket enklare och billigare än i dag att skydda sina uppfinningar. Det kommer att gynna framför allt små och medelstora företag och universitetsbaserad forskning.

Även om det återstår flera svåra frågor att lösa är det glädjande att konstatera att vi sedan förhandlingarna återupptogs 2007 har gjort stora framsteg. Under konkurrenskraftsrådet ska rådet dels ta del av ordförandeskapets framstegsrapport, dels besluta att fråga EG-domstolen om den aktuella domstolslösningens förenlighet med EG-fördraget. Det är glädjande att konstatera att vi under det tjeckiska ordförandeskapet har tagit ytterligare ett steg mot en lösning. Regeringen välkomnar de framsteg som gjorts under våren och som avspeglas i framstegsrapporten. Ett exempel är att det nu finns betydligt bättre underlag i de finansiella delarna. Det är ett viktigt arbete som har bedrivits när det gäller de nationella patentverkens roll i det nya systemet.

Under våren har vi kommit så långt att vi står inför ett beslut att fråga EG-domstolen om den tänkta domstolslösningens förenlighet med EG-fördraget. Det är ett viktigt steg i förhandlingarna. EG-domstolens svar kan undanröja det tvivel som ett fåtal medlemsstater fortfarande känner inför den föreslagna lösningen.

Sammanfattningsvis kommer regeringen att tillstyrka att rådet beslutar att EG-domstolens yttrande ska inhämtas på sätt som föreslås av det tjeckiska ordförandeskapet. Vidare stöder regeringen till fullo den slutsats som föreslås i framstegsrapporten, det vill säga att instruera rådsarbetsgruppen och arbeta för att skyndsamt nå en lösning. Det här är något som jag kan försäkra er att vi kommer att ta på största allvar under det svenska ordförandeskapet.

Anf. 63 JOHAN LINANDER (c):

Jag försökte dra mig till minnes vad det var som gjorde att förhandlingarna bröt samman 2007. Jag hittar det inte i handlingarna. Vad är det som har gjort att man har kommit vidare? Någonting säger mig att det var frågor om mjukvarupatent eller genpatent, men det kan vara en helt annan fråga som jag blandar ihop det med. Vad är det som har gjort att man nu kommer vidare gentemot det som satte stopp 2007?

Fru ordförande! Det är oerhört glädjande att den svårlösta frågan rör sig i rätt riktning. När det sedan förhoppningsvis visar sig att det är förenligt med EG-rätten, vad blir nästa steg?

Anf. 65 Statsrådet EWA BJÖRLING (m):

Johan Linander frågade vad det hakade upp sig på förra gången. Jag ska strax lämna ordet vidare till Alexander Ramsay, som är experten på detta. Det är några viktiga utestående frågor som har funnits under många år. Det handlar bland annat om språkfrågan. Hur många språk ska det vara? Franska, engelska och tyska. >>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<. Det här har man sett som en kostnadsfråga. Med många språk blir det naturligtvis dyrare. Det handlar också om årsavgifterna och deras fördelning. Det handlar om domstolslösningen. Hur ska domstolen se ut? Hur ska de olika avdelningarna vara sammansatta? Ska ogiltighetsmål hanteras av samtliga avdelningar i första instansen?

Det är flera utestående frågor, men det är dessa frågor jag har kännedom om; de har legat och skvalpat under flera år.

Jag lämnar ordet vidare till kanslirådet Alexander Ramsay på Justitiedepartementet.

Anf. 66 Kanslirådet ALEXANDER RAMSAY:

Fru ordförande! Egentligen bröt det hela inte samman utan 2003 nådde man en politisk överenskommelse i rådet om ett gemenskapspatent och en domstolslösning, men det fanns vissa frågor som man aldrig löste i den överenskommelsen, bland annat språkfrågan.

Överenskommelsen "flög" aldrig eftersom den aldrig fick industrins stöd. Den var helt enkelt inte tillräckligt bra. Efter den till synes först lyckosamma utgången, som sedan visade sig bli ett sammanbrott i förhandlingarna just då, har förhandlingarna legat i träda fram till 2007. Jag kan nämna att man under tiden samtidigt har förhandlat om en alternativ domstolslösning inom ramen för Europeiska patentkonventionen och Europeiska patentverket, men den förhandlingen bröt också samman.

Förhandlingarna återuppstod 2007 på grundval av kommissionens meddelande om ett förbättrat patentsystem. Det är helt enkelt för att kommissionen och många medlemsländer anser att det är en så pass viktig fråga att vi måste försöka komma fram och hitta en så bra lösning att vi kan tillgodose användarnas krav på ett vettigt system. Det är lite grann historiken bakom detta.

Sedan var det frågan om vad som händer efter EG-domstolens yttrande. Vi hoppas på en bra utgång i EG-domstolen, som innebär att den struktur som i dag finns på bordet är förenlig med EG-rätten. Under tiden som frågan ligger i EG-domstolen kommer vi att fortsätta att förhandla om det som ministern berättade om här. Det finns flera utestående frågor kvar att lösa. Vi ska naturligtvis försöka lösa så många som möjligt av dem. Förhoppningsvis har vi kommit en bra bit på väg, om inte hela vägen fram, när EG-domstolens yttrande kommer. Om det då är positivt blir det naturligtvis nästa steg att åtminstone så småningom förhoppningsvis kunna knyta ihop detta till en slutlig lösning.

Anf. 67 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Tack för det! Med anledning av frågorna som har ställts kunde jag inte låta bli att begära ordet.

Näringsutskottet har fått följa den här bitvis juridiskt avancerade frågan in i minsta detalj och fått detta förklarat på ett utmärkt sätt av dem som har kompetens.

Vi stöder detta fullt ut, och det är ett enigt utskott som vi kan konstatera nog kommer att applådera om detta fullföljs, för det är en stor och viktig fråga.

Anf. 68 JOHAN LINANDER (c):

Bara för att vara säker: Det finns inga kvarstående frågor kring *vad* gemenskapspatentet ska få gälla, alltså på vad man kan ta ett gemenskapspatent? Är det i sådana fall något som i dag inte går att ta ett svenskt patent på?

Anf. 69 Statsrådet EWA BJÖRLING (m):

Jag lämnar ordet till Alexander Ramsay direkt.

Anf. 70 Kanslirådet ALEXANDER RAMSAY:

Frågan vi behandlar nu handlar om att skapa ett gemenskapspatent och en domstolslösning. Förhandlingsarbetet syftar inte till att förändra den gällande materiella rätten på patentområdet, utan det kommer att bygga på EPC, den europeiska patentkonventionen. Det kommer alltså inte att förändra vad som är det patenterbara.

Jag förstår att du gör kopplingen till genpatent, patent på datorrelaterade uppfinningar och så vidare. Det vi försöker skapa nu är helt enkelt en ny struktur som ska göra det enklare för företag att patentskydda material, inte att förändra det patenterbara området. Det är inte det som är syftet med förhandlingarna.

Anf. 71 Statsrådet EWA BJÖRLING (m):

Jag ser också att ju mer man lär sig om detta och ju djupare man dyker in i materian, desto tydligare ser man hur oerhört komplicerat det är och hur många medlemsstater det är som har problem med vissa specifika delar. Detta kommer därför att vara en svårlöst fråga även framåt, vill jag poängtera. Det handlar inte bara om >>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<< språkfrågan, utan det handlar också, som jag sade, om hur domstolen ska se ut och hur stora årsavgifterna ska vara. Det finns flera länder som i dag inte riktigt är överens om de förslag som föreligger.

Icke desto mindre ska vi arbeta hårt med den här frågan under vårt ordförandeskap. Det är en mycket viktig fråga. Jag tror också att vi faktiskt kan lite grann dra nytta av den ekonomiska situation vi befinner oss i, eftersom väldigt många fler i dag inser hur viktigt detta är för småföretagen.

Anf. 72 ORDFÖRANDEN:

Tack för det! Vi ska gå till beslut. Jag finner sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i detta ärende och noterar att

det är enhälligt. Det brukar vi inte säga något särskilt om, men eftersom det har framförts i debatten kan man gott göra det här också.

Vi vänder på bladet, och där finns ett antal övriga frågor som det står statsrådet Björling på. Vi har också under hand tagit reda på att om någon har någon fråga om den övriga punkten n, Google Books, som hör till Kulturdepartementet kan den i så fall besvaras av statsrådet Björling eller någon av de medföljande medarbetarna.

Är det någon av de övriga frågorna som handelsministern vill säga något särskilt om? Nej. Underlag är utsänt, och detta är som bekant inte några beslutsfrågor. Är det någon av ledamöterna som har några frågor om någon av dem?

Anf. 73 BJÖRN HAMILTON (m):

Jag blev lite nyfiken på det här med transatlantiska ekonomiska förbindelser. Har det framkommit något nytt utifrån presidentskiftet i USA vad gäller handelspolitik?

Anf. 74 Statsrådet EWA BJÖRLING (m):

Det är en fråga som har varit länge på agendan. TEC står för det transatlantiska ekonomiska rådet, ett samarbete mellan EU och USA. Det är för Sverige en prioriterad fråga i den transatlantiska relationen. Vi har höga förväntningar på att TEC ska få en nystart till hösten. Målsättningen med samarbetet i TEC ska vara att skapa en transatlantisk marknad, fri från handelshinder. TEC ska förhindra att nya handelshinder uppstår, snarare än att försöka lösa handelshinder som redan uppstått. Vi vill att agendan för TEC ska vara inriktad på framtidsfrågor, bland annat att TEC bör diskutera ekonomiska aspekter på klimatfrågan och då samarbeta kring och skapa en länk mellan EU:s och USA:s system för handel med utsläppsrätter.

Dessutom bör TEC samarbeta kring andra framtidsområden som bioteknologi, nanoteknologi, energi- och innovationsprodukter där ett tidigt regleringssamarbete skulle kunna bidra till att förhindra uppkomsten av hinder för den transatlantiska handeln.

Glädjande i detta är att handelskommissionären Catherine Ashton och USA:s handelsrepresentant Ron Kirk på den amerikanska sidan nu har kommit överens i flera frågor som tidigare har varit olösta. Detta bådargott för framtiden – att man i stället kan fylla TEC med substans som gagnar båda parter framåt.

Jag har alltså stora förhoppningar om en nystart till hösten.

Anf. 75 ANTI AVSAN (m):

Jag har en fråga angående den övriga frågan d. Det gäller förordningen som avser SPE-bolag. Där framgår att det finns ett reviderat förslag till förordning, som i och för sig inte skiljer sig särskilt mycket från kommissionens förslag, men jag är ändå lite nyfiken på vad som är skillnaderna. I civilutskottet har vi varit nere i det här på detaljnivå.

Anf. 76 Statsrådet EWA BJÖRLING (m):

Förhandlingarna om förslaget i förordningen om privata Europabolag har fortsatt under det tjeckiska ordförandeskapet, och bara för några

veckor sedan presenterade tjeckerna också ett reviderat förslag som kommer att ligga till grund för diskussionerna under inledningen av vårt ordförandeskap.

Förslaget syftar i grund och botten till att stärka små- och medelstora företags konkurrenskraft genom att underlätta etablering på den inre marknaden. Ett annat syfte är att minska kostnaden som uppstår på grund av reglerna för att bilda och driva företag, vilka skiljer sig åt mellan medlemsstaterna.

På konkurrenskraftsrådet kommer ordförandeskapet att presentera en framstegsrapport som beskriver arbetet. Vi har sagt att den svenska ståndpunkten är att vi inte har några synpunkter på framstegsrapporten. Vi är tacksamma för det arbete som tjeckerna har lagt ned på att förbättra förordningstexten och hoppas att deras förslag kan bli en bra utgångspunkt för det fortsatta arbetet.

Jag ska dock vara tydlig med att det inte är några större förändringar på gång. Det är därför vi säger att vi inte har några synpunkter på framstegsrapporten.

Anf. 77 JOHAN LINANDER (c):

Eftersom ordföranden öppnade för det får jag ställa frågan: Vet ni något om vad tyskarna kommer att säga på punkt n om Google Books? Det är ju en fråga som intresserar en del personer.

Anf. 78 Statsrådet EWA BJÖRLING (m):

Jag ska berätta lite grann om bakgrunden till det här.

Google driver alltså ett projekt som heter Google Books. Där har man gjort digitala kopior av böcker som finns att tillgå på amerikanska bibliotek. I detta ingår även en ganska stor mängd europeiska författare. Man har gjort titlarna och korta utdrag ur böckerna tillgängliga på nätet. Detta gjorde Google utan att på förhand inhämta tillstånd från berörda författare och förläggare och menade att det här förfarandet var tillåtet enligt amerikansk lagstiftning.

Det ledde till att det inleddes en process mot Google i amerikansk domstol, en så kallad grupptalan. Processen drivs av amerikanska rättighetshavare, och parterna i processen har nu enats om en förlikning som ger Google rätt att mot ersättning utnyttja de digitaliserade böckerna på den amerikanska marknaden. På grund av amerikanska processregler kommer detta även att omfatta europeiska författares och förläggares rättigheter, men bara i USA.

Det finns en möjlighet att välja att stå utanför avtalet, men då måste man meddela domstolen senast i september 2009. Den här formen av rättegångsförfarande är etablerad i USA. Man kan säga att motsvarande regler för grupptalan finns också i Sverige, med den skillnaden att här måste man aktivt välja att vara med för att omfattas av avtalet.

Det stämmer att Tyskland har varit mycket kritiskt till avtalet som sådant och till Googles sätt att sköta processen. Man menar att Google genom att inleda digitaliseringsprocessen utan att på förhand ha inhämtat rättighetshavarnas samtycke har ställt rättighetshavarna inför fait accompli. På det sättet har man inte bara skaffat sig fördelar inför ett kommande avtal utan också ett övertag i förhållande till andra digitaliseringsprojekt som går motsatt väg och väljer att först inhämta tillstånd.

Man menar också att den osäkerhet som en framtida process skulle innebära, i förening med Googles storlek och styrka, mer eller mindre tvingar in rättighetshavarna i förlikningen.

På konkurrenskraftsrådet har vi fått information om att Tyskland vill informera om processen och uppmärksamma övriga medlemsstater på problematiken.

För svensk del är naturligtvis den här frågan om Googlebibliotekets utveckling intressant och väcker många komplicerade frågeställningar. Men det är också viktigt att komma ihåg att hela saken just nu är föremål för en domstolsprocess som ingen i dag vet utgången av.

I Sverige finns olika uppfattningar bland rättighetshavare om avtalet. Bland annat har Författarförbundet uttryckt sig i positiva ordalag, medan reaktionerna från förläggarghåll har varit mer negativa.

Sverige anser mot den bakgrunden att det inte finns någon anledning för medlemsstaterna att ta ställning i frågan just nu, men man följer givetvis utvecklingen med stort intresse. Eftersom det bara är en informationspunkt på konkurrenskraftsrådet avser jag inte att uttala mig i frågan.

När det gäller Tyskland har jag ingen ytterligare information om vad man kommer att säga, men naturligtvis kan vi återrapportera om det.

Anf. 79 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen. Det var det hela för statsrådet Björlings del, såvitt jag vet, om det inte var något övrigt hon ville ta upp – och det var det. Varsågod, handelsministern!

Anf. 80 Statsrådet EWA BJÖRLING (m):

Handelsministern vill bara önska er en trevlig Kristi himmelsfärds-helg!

Anf. 81 ORDFÖRANDEN:

Vi önskar detsamma, och vi önskar även lycka till på rådet!

4 § Konkurrenskraft
Statsrådet Lars Leijonborg
Återrapport från ministerrådsmöte den 5 och 6 mars 2009
Återrapport från informellt ministermöte den 4 maj 2009
Information och samråd inför ministerrådsmöte den 28 och 29 maj 2009

Anf. 82 ORDFÖRANDEN:

Forskningsminister Lars Leijonborg är på plats och vi ska nu behandla forskningsdelen av konkurrenskraftsfrågorna, utom rymden som vi har behandlat med statssekreterare Hägglund.

Först har vi återrapporter från dels ministerrådsmöte den 5 och 6 mars, dels informellt ministermöte den 4 maj i forskningsdelen på KKR i maj. Notera att den rapporten har en särskild lapp som är utsänd till nämnden.

Vi börjar med återrapporterna.

Anf. 83 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp):

Fru ordförande! Jag kan generellt säga att det som ska återrapporteras och det vi ska tala om inför nästa ministerrådsmöte uppriktigt sagt handlar mycket om samma saker. Det är en viss, som det heter, déjà vu-upplevelse att åka på dessa möten.

Det som tillför en dramatisk dimension är att vi i pauserna och delvis i foajén under pågående möte talar om placeringen av ESS. När jag beger mig till Bryssel denna gång är mina ärenden på agendan den 29 maj, men på kvällen den 28 är vi bjudna till en middag där tanken är att ESS-frågan ska avgöras.

Jag kanske inte behöver vara särskilt specifik om återrapporteringen. Det är i stort sett de ärenden som återkommer på dagens lista.

Det mest intressanta är egentligen våra ansträngningar att få ESS lokaliserat till Sverige.

Anf. 84 ORDFÖRANDEN:

Den enda fråga jag hade noterat var just: När avgörs ESS-frågan? Det står att man senast betonade vikten av ett mycket snart beslut i den frågan.

Anf. 85 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp):

Fru ordförande! Jag kan kommentera just den frågan.

Tjeckerna själva betonar att detta inte är integrerat med deras ordförandeskap utan något som de har tagit på sig utöver ordförandeskapet eftersom ESS inte är en EU-fråga. Tjeckerna driver detta, och vi har fått denna inbjudan till middag. Deras ambition är, enligt inbjudan, att ESS-frågan ska avgöras på kvällen den 28 maj. De tre kandidatländerna, alltså Spanien, Sverige och Ungern, har tid på sig till kl. 16 i dag att besvara ett frågeformulär om finansiering och annat.

Jag vill passa på att säga att mycket kan hända. Det är inte säkert att så många intresserade länder tycker att frågan är så mogen att de är redo att ge ett besked den 28. Tjeckernas ambition är beslut den 28. Vi hoppas

på det. Jag tror att det är ett antal procents risk att det inte blir av, utan att det skjuts upp något.

2008/09:35
20 maj

Anf. 86 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Om jag har förstått rätt har Spanien gått med på att finansiera väldigt mycket av kostnaderna. Har även den svenska regeringen ändrat ståndpunkt eller ökat finansieringsbeloppet?

Anf. 87 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp):

Det framgår när man läser dokumentet. Vi har inte tryckt på sändknappen ännu. Vi filar fortfarande på de sista detaljerna. Vi tänker offentliggöra det när det går iväg, oavsett hur tjeckerna och de andra gör.

Det är några nya element i det. Vi har bland annat grävt i skattefrågan. Spanjorerna har gjort rätt stor affär av att om det läggs i Spanien blir det skattebefrielse.

Det är för övrigt ett ärende på dagens agenda som handlar om just skattereglerna för europeiska forskningsanläggningar. Vi har efter dialog med Finansdepartementet kommit fram till att också det svenska regelverket gör det möjligt att deklarerat att den här anläggningen kommer att vara skattebefriad.

Det är svårt att beräkna hur mycket det betyder, men enbart en av komponenterna, nämligen att man slipper energiskatt, gör 75 miljoner om året. Vi har en del element som innebär att budet är klart bättre än det vi tidigare lanserat. Det är dessutom nu klart med Danmarks och Norges medfinansieringar.

Det känns absolut starkare än det vi har presenterat tidigare.

Anf. 88 ORDFÖRANDEN:

Jag vill påminna nämnden om att vi har slutna överläggningar tills vi kan publicera våra stenografiska uppteckningar.

När blir det här offentligt för regeringens del?

Anf. 89 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp):

Kl. 16 i dag.

Anf. 90 ORDFÖRANDEN:

Vi lägger detta till handlingarna och går över till information och samråd inför ministerrådsmöte den 28 och 29 maj.

Den första forskningsfrågan klarade vi av med rymdministrerns statssekreterare Hägglund.

Närmast har vi punkt 9, Förslag till rådets förordning om gemenskapens rättsliga ram för ett europeiskt konsortium för en forskningsinfrastruktur, numera även kallad Eric. Det har det inte alltid hetat. Det ser ni i kanslikommentarerna.

Frågan behandlades i överläggningsform i utbildningsutskottet den 28 oktober då det fanns enhälligt stöd för regeringens ståndpunkt. Senast frågan var i nämnden var den 6 mars i år. Även då fanns det stöd för regeringens ståndpunkt.

Anf. 91 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp):

Det var den här punkten jag syftade på alldeles nyss. Jag betonade att ESS inte är en EU-fråga, men EU tycker att man ska förse medlemsstaterna med en rättslig ram när medlemsstaterna vill starta europeiska forskningsanläggningar. Det är väl en bra idé.

För oss är det lätt att förstå vad det handlar om eftersom ESS, om vi får det, kommer att vara just en sådan.

I den processen har skattefrågan varit en stötesten. Kommissionen har velat skriva in att momsfrihet ska gälla. Vårt finansdepartement och några andra finansdepartement har invänt mot det och sagt att det är möjligt att man ska ha momsfrihet, men att det inte är forskningsministrarna som ska bestämma om det, utan att det är skatteministrarna som har att hantera det.

Nu har den frågan stötts och blötts och den har varit uppe i något som jag tror heter EU:s momskommitté. Frågan är nu klarlagd. Det som kvarstår är hur många länder man måste vara för att bli betraktad som en gemensam europeisk forskningsanläggning. Alla tycker att man bör vara tre. Men portugiserna tycker att det ska räcka med att man är två, förmodligen för att Portugal och Spanien har en del gemensamma anläggningar. Det verkar inte som om Portugal har så mycket stöd för sin hållning. Vi stöder det förslag som nu föreligger, alltså att det bör vara minst tre länder.

Anf. 92 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Det här har blivit en ganska stor skattefråga. Är skatteutskottet informerat i frågan?

Anf. 93 ORDFÖRANDEN:

Det är väl närmast en riksdagsfråga. Vill forskningsministern kommentera den?

Anf. 94 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp):

Jag har tyvärr ingen aning om det.

Anf. 95 ORDFÖRANDEN:

Numera skriver kansliet ut huvudansvarigt fackutskott i kanslikommentarerna. Att det finns ett huvudansvarigt utskott hindrar dock aldrig övriga fackutskott att ta tag i frågor. Det är utskotten som avgör vilka frågor de kallar regeringens företrädare till information och överläggning om.

Detta är ett medskick till er som har kontakt med skatteutskottet.

Anf. 96 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp):

Jag kan göra en kommentar.

Det här är komplicerat på det sättet att en tolkning av verkligheten är att det redan finns regler om att europeiska forskningsanläggningar, pan-europeiska forskningsanläggningar, ska vara skattebefriade. Det finns en sådan gemenskapslagstiftning.

Man kan fråga sig varför vårt finansdepartement har varit så emot att något som redan gäller ska skrivas in i ett sammanhang där det kan vara

av intresse. Det är svårt att reda ut. Svaret på frågan är möjligen att detta inte har uppfattats som någon ny princip, utan snarare en tillämpning av en redan etablerad sådan.

2008/09:35
20 maj

Anf. 97 ORDFÖRANDEN:

Därmed kan vi gå till beslut. Jag finner sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i detta ärende.

Vi går vidare till punkt 10, Utvärdering och konsekvensanalys av europeiska ramprogram för forskning. Det är en välbekant fråga. Vi behandlade den senast i nämnden den 27 februari inför konkurrenskraftsrådet som i sin tur jobbade inför vårtoppmötet.

Då fanns det stöd för regeringens förhandlingsupplägg. Nu föreligger utkast till slutsatser. Underlag är utsänt.

Anf. 98 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp):

Fru ordförande! Det är precis som fru ordföranden antyder och som jag var inne på. Det är lite omtugg. Om man ändå ska se någon substans i det är det givetvis viktigt att det som unionen satsar på forskning utvärderas och att själva forskningspolitiken också utvärderas.

En slutsats så här långt är att det inte finns någon riktigt bra utvärderingskultur i EU. Det kanske kan tyckas vara ett cirkelresonemang, men resultatet av utvärderingen är att det behövs mer utvärdering. Det är inte alldeles ointressant. Sverige har ståndpunkten att mer pengar ska kanaliseras den här vägen. Då är det naturligtvis intressant att se vad det blir av det.

Sverige har på egen hand begärt en utvärdering – *Impacts of the Framework Programme in Sweden*. Det är Vinnova som har gjort den. Den är rätt intressant. Den visar att ramprogrammet för Sveriges del har varit bra på många sätt. Det har drivit kvalitet på universiteten. De etablerade branscherna, till exempel fordonsbranschen, har varit duktiga på att utnyttja det. Unga branscher, till exempel grön miljöteknik, har däremot inte varit lika duktiga på att utnyttja programmet.

Det här rullar nu över på det svenska ordförandeskapet. Det kanske kommer att krävas en del justeringar av regelverken.

Anf. 99 ORDFÖRANDEN:

Då kan vi fatta beslut. Jag finner sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i detta ärende.

Vi går vidare till punkt 11, Forskningsinfrastrukturer och det europeiska forskningsområdets regionala dimension. Frågan är i just denna tappning ny i nämnden, även om detta naturligtvis är välbekant materia. Här ska det antas slutsatser. Underlag är utsänt.

Anf. 100 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp):

Vi stöder slutsatserna. Vi tycker att forskningsinfrastruktur och forskningskapacitet naturligtvis ska finnas i de nya medlemsstaterna. En av slutsatserna är att man betonar att strukturfonderna ska kunna användas till forskningen. Det kan de redan, men man betonar det.

Om vi tror att strukturfonderna kommer att bli kvar under lång tid, alldeles oavsett vad Sverige möjligen driver, är det väl bra att de får användas för forskning. Men det inspel vi gör är att vi betonar att även de satsningarna bör vara kvalitetssäkrade så mycket som möjligt. Då säger en del: Ja, men det är en självmötsägelse, för pengarna finns för att en viss trakt ska gynnas. Tänk om det inte finns någon högkvalitativ forskning just där! Då lägger man pengarna där i alla fall, för man vill gynna just den trakten!

Dessa pengar har primärt tillkommit för att stödja regioner, inte för att stödja bra forskning. Men ibland kan två målsättningar ändå hjälpligt förenas. Vi betonar att även om det primära är att hjälpa regioner bör man så långt det är möjligt låta kvaliteten styra.

Jag avslutar med ett litet kuriosum. Det spanska budet, vars generösa omfattning vice ordföranden underströk, beror delvis på att Spanien får använda strukturfonder för infrastruktur för Baskien. Vi kämpar om ESS och finansierar dels vårt eget bud, dels det spanska budet genom våra nettobidrag till strukturfonderna. På den här punkten kan vi säga att det är helt okej. Vi tycker att medlemsländerna ska ha stor frihet att använda strukturfonderna.

Anf. 101 ORDFÖRANDEN:

Jag finner sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i detta ärende.

Vi går vidare till punkt 12, Första stegen mot förverkligandet av Vision 2020 för det europeiska forskningsområdet. Den frågan är välbekant. Utbildningsutskottet har utfärdat ett utlåtande om grönboken i frågan. Det var den första större riksdagsbehandlingen av det här och ägde rum den 30 oktober 2007. Senast frågan var i nämnden var den 28 november. Då fanns det stöd för regeringens ståndpunkt, utan några avvikande meningar. Nu föreligger förslag till slutsatser. Underlag är utsänt.

Anf. 102 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp):

Fru ordförande! Här pågår också en process. Det har skett en del tidigare. Nu tar man ytterligare ett litet steg framåt. Mycket kommer dock att återstå till vårt ordförandeskap. Vi ska föra frågan vidare. Vi ställer oss bakom slutsatserna så här långt, men det finns mycket kvar att göra. Den stafettpippen tar vi över.

Anf. 103 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt även i detta ärende.

Det var den sista beslutsfrågan. Bland de övriga frågorna står det "Leijonborg med flera" på 13 b. Det handlar om förra mötet, och det har vi behandlat i annan ordning. Är det något särskilt som forskningsministern vill säga om någon av de övriga frågorna får han det. Han måste inte; det är inte beslutsfrågor.

Det står Leijonborg på 13 f, h, i och k, som har egna rubriker, till exempel Ryska federationen och Ramprogrammet.

Anf. 104 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp):

2008/09:35

20 maj

Jag kan säga ett par ord om det. Det är en spännande fråga, en mycket stor fråga känns det som. Den är så stor att den nu inte hanteras av forskningsministrarna utan av utrikesministrarna. I grunden har vi en positiv syn på att ryssarna ska komma med i det här. Det är bara det att de är en så tung aktör. Det gäller mycket pengar. Det är mycket principer. Står de verkligen för forskningens frihet? Finns det tillräcklig transparens i deras system och så vidare? Det är en hel del frågor som måste besvaras. Men vi närmar oss helt klart detta utifrån en positiv grundsyn. Kan de komma med på rimliga villkor tycker vi att det är mycket bra.

Anf. 105 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen i de övriga frågorna.

Därmed är vi klara med samrådet med forskningsministern inför ministerrådet. Vi tackar för i dag och önskar en trevlig Kristi himmelfärds-helg. Lycka till på rådet!

Innehållsförteckning

1 § Jordbruk och fiske.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 3 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	2
Anf. 4 CARINA OHLSSON (s).....	2
Anf. 5 PER BOLUND (mp).....	2
Anf. 6 SOFIA ARKELSTEN (m).....	3
Anf. 7 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	3
Anf. 8 ORDFÖRANDEN	4
Anf. 9 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	4
Anf. 10 SOFIA ARKELSTEN (m).....	5
Anf. 11 PER BOLUND (mp).....	5
Anf. 12 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	6
Anf. 13 LARS TYSKLIND (fp).....	6
Anf. 14 PER BOLUND (mp).....	6
Anf. 15 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	7
Anf. 16 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 17 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	7
Anf. 18 ORDFÖRANDEN	7
2 § Konkurrenskraft	8
Anf. 19 ORDFÖRANDEN	8
Anf. 20 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	8
Anf. 21 Statssekreterare JÖRAN HÄGGLUND	8
Anf. 22 ORDFÖRANDEN	9
Anf. 23 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	9
Anf. 24 ORDFÖRANDEN	9
Anf. 25 Statssekreterare JÖRAN HÄGGLUND	9
Anf. 26 PER BOLUND (mp).....	10
Anf. 27 Statssekreterare JÖRAN HÄGGLUND	10
Anf. 28 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	11
Anf. 29 Statssekreterare JÖRAN HÄGGLUND	11
Anf. 30 ORDFÖRANDEN	11
Anf. 31 Statssekreterare JÖRAN HÄGGLUND	12
Anf. 32 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	12
Anf. 33 Statssekreterare JÖRAN HÄGGLUND	13
Anf. 34 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	13
Anf. 35 Statssekreterare JÖRAN HÄGGLUND	13
Anf. 36 ORDFÖRANDEN	13
Anf. 37 Statssekreterare JÖRAN HÄGGLUND	13
Anf. 38 BJÖRN HAMILTON (m).....	14
Anf. 39 Statssekreterare JÖRAN HÄGGLUND	14
Anf. 40 PER BOLUND (mp).....	14
Anf. 41 Statssekreterare JÖRAN HÄGGLUND	14
Anf. 42 ORDFÖRANDEN	15
Anf. 43 Statssekreterare JÖRAN HÄGGLUND	15
Anf. 44 PER BOLUND (mp).....	16
Anf. 45 TOBIAS KRANTZ (fp).....	16
Anf. 46 Statssekreterare JÖRAN HÄGGLUND	17

Anf. 47	MARIE WEIBULL KORNIAS (m).....	17
Anf. 48	SUSANNE EBERSTEIN (s).....	17
Anf. 49	ORDFÖRANDEN.....	17
Anf. 50	BJÖRN HAMILTON (m).....	17
Anf. 51	JACOB JOHNSON (v).....	18
Anf. 52	ORDFÖRANDEN.....	18
Anf. 53	Statssekreterare JÖRAN HÄGGLUND	18
Anf. 54	ORDFÖRANDEN.....	18
3 §	Konkurrenskraft.....	20
Anf. 55	ORDFÖRANDEN.....	20
Anf. 56	Statsrådet EWA BJÖRLING (m).....	20
Anf. 57	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s).....	20
Anf. 58	Statsrådet EWA BJÖRLING (m).....	21
Anf. 59	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s).....	21
Anf. 60	Statsrådet EWA BJÖRLING (m).....	21
Anf. 61	ORDFÖRANDEN.....	21
Anf. 62	Statsrådet EWA BJÖRLING (m).....	21
Anf. 63	JOHAN LINANDER (c).....	22
Anf. 64	MARIE WEIBULL KORNIAS (m).....	23
Anf. 65	Statsrådet EWA BJÖRLING (m).....	23
Anf. 66	Kanslirådet ALEXANDER RAMSAY	23
Anf. 67	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s).....	24
Anf. 68	JOHAN LINANDER (c).....	24
Anf. 69	Statsrådet EWA BJÖRLING (m).....	24
Anf. 70	Kanslirådet ALEXANDER RAMSAY	24
Anf. 71	Statsrådet EWA BJÖRLING (m).....	24
Anf. 72	ORDFÖRANDEN.....	24
Anf. 73	BJÖRN HAMILTON (m).....	25
Anf. 74	Statsrådet EWA BJÖRLING (m).....	25
Anf. 75	ANTI AVSAN (m).....	25
Anf. 76	Statsrådet EWA BJÖRLING (m).....	25
Anf. 77	JOHAN LINANDER (c).....	26
Anf. 78	Statsrådet EWA BJÖRLING (m).....	26
Anf. 79	ORDFÖRANDEN.....	27
Anf. 80	Statsrådet EWA BJÖRLING (m).....	27
Anf. 81	ORDFÖRANDEN.....	27
4 §	Konkurrenskraft.....	28
Anf. 82	ORDFÖRANDEN.....	28
Anf. 83	Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp).....	28
Anf. 84	ORDFÖRANDEN.....	28
Anf. 85	Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp).....	28
Anf. 86	SUSANNE EBERSTEIN (s).....	29
Anf. 87	Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp).....	29
Anf. 88	ORDFÖRANDEN.....	29
Anf. 89	Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp).....	29
Anf. 90	ORDFÖRANDEN.....	29
Anf. 91	Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp).....	30
Anf. 92	SUSANNE EBERSTEIN (s).....	30
Anf. 93	ORDFÖRANDEN.....	30
Anf. 94	Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp).....	30
Anf. 95	ORDFÖRANDEN.....	30

2008/09:35
20 maj

Anf. 96 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp)	30
Anf. 97 ORDFÖRANDEN	31
Anf. 98 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp)	31
Anf. 99 ORDFÖRANDEN	31
Anf. 100 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp)	31
Anf. 101 ORDFÖRANDEN	32
Anf. 102 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp)	32
Anf. 103 ORDFÖRANDEN	32
Anf. 104 Statsrådet LARS LEIJONBORG (fp)	33
Anf. 105 ORDFÖRANDEN	33